

**Cairt maidir le Meas agus Dínit san Ionad Oibre
Choláiste an Phiarsaigh**

Gleann Maghair

Corcaigh

62301N

Pátrún na Scoile: Gaelachas Teo

Clár Ábhair

1. RÉAMHRÁ.....	.....
2. RÉASÚNAÍOCHT.....	.....
3. AIDHM.....	.....
3. SCÓIP	.....
4. POLASÁÍ COMHIONANNAIS AGUS ÉAGSÚLACHTA	.....
4.1 Bulaíocht	.....
4.2 Ciapadh	.....
4.3 Ciapadh Gnéasach	.....
4.4 Idirdealú.....	.....
4.5 Easpa Measa	.....
4.6 Intinn	.....
5. ÉIFEACHTAÍ CIAPTHA, CIAPTHA GHNÉASAIGH AGUS BULAÍOCHTA	.....
6. FREAGRACHT BAINISTÍOCHTA AGUS FOIRNE	.....
7. CEARTA NA BPÁIRTITHE	.....

1. RÉAMHRÁ:

Is luach lárnach fostaíochta é an gealltanús go ndéanfar cinnte de go bhfuil timpeallacht oibre ag gach duine aonair ina mbeidh sé/sí ag súil le cóir leighis a fháil le dínit ó bhainistíocht agus ó chomhghleacaithe oibre araon. Léiríonn an cur chuige seo béim dhearfach ar thábhacht gach duine aonair agus ar an gcion a dhéanann sé/sí ar rathúlacht na háite oibre. Cinntíonn sé na dálaí oibre is fearr a ligeann do dhaoine a ról san fhórsa oibre a uasmhéadú go saor. Tá bunús an eitic bhainistíochta shláintiúil bunaithe ar cheannaireacht a chuireann daoine aonair chun cinn sa mhéid seo. Is é an bealach is fearr chun é seo a bhaint amach inár scoil ná trí chruthú agus cothabháil timpeallachta oibre dearfaí.

Tá tiomantas chun ionad oibre saor ó bhulaíocht a chur ar fáil lárnach don luach fostaíochta seo agus go háirithe don phrionsabal meas frithpháirteach. Is sa chomhthéacs sin a chuirfear an fhealsúnacht agus an ráiteas beartais i bhfeidhm.

2. AIDHM:

Is é aidhm an pholasaí ón mBord deireadh a chur le bulaíocht san ionad oibre agus cur le timpeallacht thacúil ina mbeidh sé de cheart ag an bhfoireann a gcuid oibre a dhéanamh ar son Coláiste an Phiarsaigh– ‘oideachas an duine iomláin’.

Cinntíonn an Polasaí go dtógfar gach gearán dáiríre, go ndéanfar iad a fhiosrú go pras, agus go ndéanfar gach páirtí a bhfuil baint acu leis an ábhar a chóireáil le meas.

Beidh cosaint ag an bhfoireann ar aon chineál imeagla nó idirdhealaithe as cabhrú le himscrúdú. Ní ghlacfar le haon chás imeagla mar thoradh ar bhall foirne gearán a ardú.

Tá Bord Bainistíochta Choláiste an Phiarsaigh tiomanta do thimpeallacht a sholáthar do gach fostaí saor ó aon chineál tromaíochta san ionad oibre. Cruthaítear timpeallacht oibre dhearfach i gColáiste an Phiarsaigh, áit a n-aithnítear agus a chosnaítear ceart gach duine aonair chun dínit san ionad oibre.

Cinntítear go bhfuil gach duine ar an eolas faoi na prionsabail atá leagtha amach sa pholasaí seo agus go bhfuil siad tiomanta dóibh.

3. SCÓIP

Is dearbhú í an chairt seo le haghaidh dínite san ionad oibre ar ár dtiomantas do thimpeallacht dhearfach oibre a chruthú agus a chothabháil, ina n-aithnítear agus ina gcosnaítear ceart gach duine chun dínite san ionad oibre.

Tá dualgas agus freagracht ar gach duine, seasamh leis an dínit seo ag an gcairt oibre. Tá freagracht ar leith ar bhainisteoirí san ionad oibre í a chur chun cinn.

Cuirtear an chairt seo i bhfeidhm le linn gnáth-am oibre in áitreabh Choláiste an Phiarsaigh agus ag imeachtaí sóisialta a bhaineann leis an obair, turais agus gníomhaíochtaí eile a bhaineann leis an obair, amhail cúrsaí oiliúna nó comhdhálacha, chomh maith, cibé an dtarlaíonn siad in áitreabh Choláiste an Phiarsaigh nó nach dtarlaíonn, agus cibé acu a tharlaíonn nó nach dtarlaíonn siad le linn gnáthuaireanta oibre.

4. POLASÁÍ COMHIONANNAIS AGUS ÉAGSÚLACHTA

4.1 Bulaíocht

Tá cosc ar gach cineál bulaíochta. Is iompar míchuí arís agus arís eile í bulaíocht san ionad oibre, díreach nó indíreach, bíodh sé ó bhéal, fisiceach nó eile, a dhéanann duine amháin nó níos mó i gcoinne duine eile nó daoine eile, ag an áit oibre agus/nó i gcúrsa fostaíochta, a d'fhéadfaí a mheas go mbainfí an bonn de cheart an duine chun dínite ag an obair.

D'fhéadfadh eachtra aonair den iompar a bhfuil cur síos air sa sainmhíniú seo a bheith ina éadan do dhínit san ionad oibre ach, mar eachtra aonuaire, ní mheastar gur bulaíocht é.

Foirmeacha Bulaíochta

Tarlaíonn bulaíocht ar go leor cruthanna agus nochtann sí í trí mhodhanna soiléire díreacha chomh maith le foirmeacha nach bhfuil chomh díreach agus chomh caolchúiseach.

Féadfaidh bulaíocht í féin a léiriú ar fud an struchtúir eagraíochtúil agus bainistíochta.

Féadfaidh sé tarlú laistigh de phiarghrúpaí (foireann ar an ngrád - 3 - céanna), ón mbainistíocht go dtí an fhoireann agus ón bhfoireann go dtí an bhainistíocht. Is féidir bulaíocht a chatagóiriú i bhfoirmeacha éagsúla lena n-áirítear iompar a d'fhéadfadh:

- Náiriú: Cosc a chur ar chomhghleacaí labhairt trí úsáid a bhaint as teanga ionsaitheach agus/nó graosta, ag fonóideach nó ag magadh lena n-áirítear pleidhcíocht nó scéalta grinn praiticiúla, agus ag cáineadh a gcuid iarrachtaí go minic os comhair daoine eile;

- Imeaqlú: mí-úsáid fhisiciúil nó bagairtí mí-úsáide, ionsaí oscailte, bagairtí, ag stánadh, ag béicil mí-úsáide nó graosta;

- Íde Béil: cáineadh leanúnach gan údar;

- Íospartú: ionramháil ar cháil comhghleacaithe trí ráfla, magadh agus/nó claontachtaí; •

- Eisiamh agus leithlisiú: eisiamh sóisialta agus leithlisiú;

- Brú Isteach: trí gabh do, spaireacht nó stalcaireacht;

- Déan nádúr na hoibre a ionramháil trí fhaisnéis a choinneáil siar, tascanna gan bhrí a leagan síos, tascanna nó dualgais míréasúnta arís agus arís eile a thabhairt ar léir go bhfuil siad neamhfhabhrach do dhuine amháin, ag tabhairt spriocdhátaí dodhéanta arís agus arís eile nó tascanna dodhéanta, nó an creidmheas a ghlacadh go rialta as obair duine éigin, ach gan an milleán a ghlacadh riamh nuair a théann rudaí mícheart;

- An bonn a bhaint d'údarás duine.

4.2 Idirdhealú

Sainmhínítear idirdhealú mar **chóireáil** duine ar bhealach nach bhfuil chomh fabhrach leis an gcaoi a gcaitear le duine eile, nó a ndéileálfaí leis nó léi, ar aon cheann de na naoi bhforas atá liostaithe thíos. Glactar leis freisin gur tharla idirdhealú i gcás ina gcuirtear ceann de na naoi bhforas i leith duine, nó i gcás nach gcaitear chomh fabhrach le duine atá bainteach le duine eile ná mar a chaithfí le duine eile de bhua an chomhlachais sin. Is mór ag Coláiste an Phiarsaigh obair na bhfostaithe go léir agus éilíonn sé ar gach fostaí staonadh ó aon chineál iompair a d'fhéadfaí a léirmhíniú mar chiontú, ciapadh nó idirdhealú i gcoinne fostaithe eile. Cé nach bhfuil sé teoranta do na forais atá liostaithe thíos, cuireann an polasaí cosc ar aon chineál idirdhealaithe bunaithe ar na nithe seo a leanas:

- Inscne
- Stádas Pósta
- Stádas Teaghlaigh
- Gnéaschlaonadh
- Creideamh reiligiúnach nó easpa creidimh
- Aois (16+)
- Míchumas nó cineál an mhíchumais
- Cine, dath, náisiúntacht nó bunús eitneach nó náisiúnta
- Ballraíocht nó neamhchomhaltas de phobal an Lucht Siúil.

4.3 Ciapadh

Cuireann na hAchtanna um Chomhionannas Fostaíochta, 1998 – 2015 cosc sainráite ar chiapadh. Sainmhínítear ciapadh mar aon chineál iompair nach dteastaíonn a bhaineann le haon cheann de na naoi bhforas idirdhealaitheacha, ar iompar é a bhfuil sé mar chuspóir nó éifeacht aige dínit duine a shárú agus timpeallacht imeaglach, naimhdeach, táireach, náireach nó maslach a chruthú.

Féadfaidh ciapadh a bheith follasach nó intuigthe; d'fhéadfadh gur eachtra amháin é nó d'fhéadfadh sé tarlú thar thréimhse ama. Is féidir é a bheith dírithe ar dhuine aonair nó ar ghrúpa. Agus ciapadh á shainiú agus á aithint is é éifeacht an iompair atá ábhartha seachas an rún. Is é tionchar an iompair ar an duine lena mbaineann a chinneann ar tharla ciapadh.

D'fhéadfadh focail labhartha, gothaí nó táirgeadh, taispeáint nó scaipeadh focal scríofa, pictiúr nó ábhar eile a bheith i gceist le hiompar den sórt sin, mura bhfuil fáilte roimh an ngníomh nó an iompar don fhostaí agus go meastar go bhfuil sé maslach, náirithe nó imeaglach. I measc samplaí de chiapadh tá na nithe seo a leanas:

Ciapadh ó Bhéal

- scéalta grinn, tuairimí, magadh nó amhráin

Ciapadh Scríofa

- facsanna, téacsteachtaircachaí, ríomhphoist nó fógraí

Ciapadh Neamhbhriathartha/Amhairc

- ag brú a chéile, ag soncáil nó ionsaí de chineál ar bith
- comharthaí, gothaí nó gothaí bagracha
- taispeántais amhairc mar phóstaeir, feathail nó suaitheantais;
- aonrú nó eisiamh ó ghníomhaíochtaí sóisialta san ionad oibre;
- brú chun iad féin a iompar ar bhealach a cheapann an fostaí atá míchuí, e.g. a bheith ag teastáil chun gléasadh ar bhealach nach bhfuil oiriúnach nó cúlra eitneach nó reiligiúnach duine.

4.4 Gnéaschiapadh

Tá cosc ar ghnéaschiapadh leis na hAchtanna um Chomhionannas Fostaíochta, 1998 - 2015. Sainmhínítear gnéaschiapadh mar iompar de chineál gnéasach a bhfuil sé mar chuspóir nó mar éifeacht aige dínit duine a shárú agus timpeallacht imeaglach, naimhdeach, táireach, náireach nó maslach a chruthú.

D'fhéadfadh iompar den sórt sin a bheith i bhfoirm iompair bhriathartha, neamhbhriathartha nó fisiceach de chineál gnéasach. D'fhéadfadh gníomhartha dlúthchaidreamh fisiciúla a bheith i gceist leis seo, aon iarratas ar fhabhar gnéis, nó aon ghníomh nó iompar eile lena n-áirítear focail labhartha, gothaí, nó an táirgeadh, taispeáint nó scaipeadh focal scríofa, pictiúir nó ábhar eile atá gan fáilte rompu agus meastar go bhfuil siad maslach gnéasach, náireach nó imeaglach.

Foirmeacha Gnéaschiaptha

Is féidir le go leor cineálacha iompair a bheith ina ghnéaschiapadh agus d'fhéadfadh gur gnéaschiapadh a bheadh i gceist le heachtra amháin. Seo a leanas liosta de na cineálacha féideartha gnéaschiaptha, nach bhfuil uileghabhálach:

Ciapadh Ó Bhéal

- dul chun cinn gnéis, tairiscintí, nó brú ar ghníomhaíocht ghnéasach gan fáilte rompu;
- brú gan fáilte roimh theagmháil shóisialta;

- scéalta grinn, ráitis nó claontachtaí gnéasacha.

Ciapadh Fhisiciúil

teagmháil fhisiciúil gan fáilte, mar shampla ag dornásc, liomóg a bhaint as duine, bosáil, teagmháil gan ghá nó teagmháil i gcoinne chorp duine eile;

- nochtadh mígheanasach;
- gan fáilte roimh cuimilt nó pógadh
- ionsaí gnéasach nó éigniú.

Ciapadh Neamhbhriathartha/Amhairc

- pictiúir agus féilirí gnéasacha nó pornagrafacha, réada, ábhair scríofa, ríomhphoist, teachtaireachtaí téacs nó facsanna a thaispeáint;
- drúisiúil, gothaí maslacha, feadaíl.

4.5 Easpa Measa

Tá easpa measa toirmisceithe ag Coláiste an Phiarsaigh. Is féidir é a léiriú trí thuairimí díreacha, searbhas, focail shuaracha, scéalta grinn míchuí nó feall ar chomhghleacaí. D'fhéadfadh sé teacht chun cinn nuair a dhéantar neamhaird de chomhghleacaithe, nuair a dhéantar dearmad orthu, nuair a seachnaítear iad gan chúis mhaith agus ar bhealach ar dócha go mbeidh siad díobhálach nó dímheasúil. D'fhéadfadh scéalta grinn nó tuairimí atá dírithe ar chomhghleacaí, nó dá dtagraítear, a bheith greannmhar ag daoine eile ach d'fhéadfadh sé a bheith míthaitneamhach, míchompordach nó díobhálach don chomhghleacaí sin. Ba chóir meas a léiriú do gach comhghleacaí. Tá meas tuillte fosta. Trí mheas a léiriú do dhaoine eile agus ómós a thabhairt dá ndínit phearsanta, tuillfidh duine a meas.

4.6 Intinn

Is í éifeacht na cóireála ar an duine ar a bhfuil ciapadh nó bulaíocht á déanamh, agus ní ar intinn an té a líomhnaítear a rinne an cion, a chuirfear san áireamh agus cinneadh á dhéanamh cibé acu an ciapadh, an gnéaschiapadh nó an bhulaíocht atá sa chóireáil.

5. ÉIFEACHTAÍ CIAPTHA, GNÉASCHIAPTHA AGUS BULAÍOCHTA

Tá praghas ard ar chiapadh, gnéaschiapadh agus bulaíocht ó fhostaithe agus ó fhostóirí araon. Is féidir le fostaithe a bheith faoi réir eagla, strus agus imní, rud a d'fhéadfadh brú mór a chur ar a saol pearsanta agus teaghlaigh. Ní fheidhmíonn daoine aonair, atá ag obair i dtimpeallacht lán d'eagla agus dochrais, de réir a gcumais. Ní hamháin go bhfuil meanma lag mar thoradh air ach méadú ar neamhláithreach, láimhdeachas saothair níos airde, laghdú táirgiúlachta, laghdú éifeachtúlachta agus foirne roinnte.

6. FREAGRACHT BAINISTÍOCHTA AGUS FOIRNE

Tá dualgas agus freagracht ar gach duine seasamh le prionsabail an pholasaí seo. Tá freagracht ar gach fostaí a chinntiú go gcuirtear cosc ar chiapadh, ar ghnéaschiapadh agus ar bhulaíocht.

7. CEARTA NA BPÁIRTITHE

Cinntíonn an polasaí seo go ndéileálfar go dáiríre le gach gearán agus leanfar nósanna imeachta reatha Choláiste an Phiarsaigh chun déileáil le gearáin maidir le Bulaíocht nó Ciapadh/Ciapadh Gnéis.

Tá cead ag duine gearán a dhéanamh. Ní dhéanfar íospairt air/uirthi mar gheall ar ghearán a dhéanamh. Mar sin féin, má fhaightear amach go bhfuil gearán bréagach nó mailíseach, déanfar gníomh araíonachta de réir mar is cuí, suas go dtí agus lena n-áirítear dífhostú.

Déileálfar le gach páirtí atá i gceist le meas, agus is féidir le ceachtar páirtí nó an dá pháirtí leas a bhaint as comhairleoireacht ag aon chéim den nós imeachta. Tá an té a líomhnaítear a rinne an ciapadh i dteideal ionadaíochta, éisteacht chothrom neamhchlaonta agus an ceart chun agóid a dhéanamh i gcoinne éilimh ciapadh. Fanann líomhain ciapadh ina líomhain go dtí go bhfaightear amach, tar éis imscrúdaithe, gur ciapadh é.

Sa chás go bhfaightear amach go raibh fostaí i mbun ciapadh, beidh sé/sí faoi réir an nós imeachta araíonachta agus gnímh araíonachta, de réir mar is cuí, suas go dtí agus lena n-áirítear dífhostú.

Cosaint i gcoinne frithbhirt

Is sárú tromchúiseach ar an bpolasaí seo é frithbheart agus ba cheart é a thuairisciú láithreach. Beidh aon bhall foirne a fhaightear amach go ndearna sé frithbheart in aghaidh duine eile mar gheall ar ghearán a chomhdú nó chun cabhrú le himscrúdú faoi réir gnímh araíonachta.

Ag monatóireacht polasaithe agus nósanna imeachta

Is iad luchtpháirtithe leasmhara atá freagrach as agus i gceannas ar dhul chun cinn, cur i bhfeidhm agus athbhreithniú pholasaithe scoile agus seirbhísí.

Athbhreithniú agus measúnú ar an gCairt: Déanfar measúnú ar an gcairt seo ag am cuí. Ag cinntiú go gcuirtear moltaí na n-áisíneachtaí seachtracha i bhfeidhm, mar is cóir.

Ghlac an Bord Bainistíochta leis an bpolasaí seo ar an 11/02/2025

Sínithe:

Ruairí Ó Catháin

Cathaoirleach an Bhoird Bainistíochta

Micheál Ó Tuama

Príomhoide